

روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی

مدرک معتبر

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰

کنترل مستندات ستاد ویژه توسعه فناوری نانو

تهیه شده در:

گروه توسعه سرمایه انسانی

تاریخ صدور	تاریخ بازنگری	کد مدرک	تعداد صفحات
۱۳۹۶/۰۶/۰۱	۱۴۰۲/۰۳/۳۰	EHD06V1	۵

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک: روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		

فهرست

- ۱- مقدمه ۱
- ۲- اهداف ۱
- ۳- تعاریف و اصطلاحات ۱
- ۴- دامنه کاربرد ۲
- ۵- مسئولیت ۲
- ۶- شیوه اجرا ۲
- پیوست ۱- جدول طبقه بندی انواع تخلف علمی و امتیاز منفی آنها ۵

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک:	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		
روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی		

۱- مقدمه

ستاد ویژه توسعه فناوری نانو با هدف تشویق و ترغیب محققان به فعالیت در حوزه فناوری نانو، به حمایت از پایان‌نامه‌ها و مقالات مرتبط با فناوری نانو می‌پردازد. غالب دانشجویان و اعضای هیئت علمی کشور با حفظ اصول اخلاقی به انجام تحقیقات علمی مشغول هستند. اما در میان آنها افراد معدودی حضور دارند که از شیوه‌های نادرست برای رسیدن به نتایج علمی از قبیل انجام پایان‌نامه و چاپ مقاله استفاده می‌کنند. برای این ستاد در ستکاری علمی در جامعه محققان فناوری نانو و کاهش تخلف علمی در انجام پژوهش‌های این حوزه از اهمیت فراوانی برخوردار است. لذا ستاد در نظر دارد با اجرای روش اجرایی حاضر به حفظ سلامت و رعایت اخلاق در جامعه علمی کشور کمک نماید.

۲- اهداف

- حمایت از سلامت تحقیقات علمی کشور
- کمک به کاهش تقلب و تخلف در زمینه انجام پایان‌نامه‌ها و چاپ مقالات علمی

۳- تعاریف و اصطلاحات

ستاد: منظور، ستاد ویژه توسعه فناوری نانو است.

تخلف علمی: منظور سوءاستفاده از تولیدات علمی و ارائه نادرست آن است. فهرست موارد و مصادیق تخلفات علمی در پیوست ۱ ارائه شده است. این مصادیق بر اساس دستورالعمل نحوه بررسی تخلفات پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (نامه شماره ۲۴۵۶۰۲/و مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵) و با توجه به آیین‌نامه‌های حمایتی ستاد انتخاب و امتیازدهی شده‌اند.

تیم داوری: متشکل از چندین زیرگروه تخصصی شامل استادان و متخصصان شاخه‌های مختلف فناوری نانو است. اعضای تیم داوری از اعضای هیئت علمی هستند که حداقل ۱۰ مقاله ISI مرتبط با فناوری نانو داشته باشند. انتخاب این داوران برعهده گروه توسعه سرمایه‌های انسانی ستاد است.

کمیته رسیدگی به تخلفات علمی: کمیته‌ای است که در صورت احراز تخلف توسط تیم داوری، از سوی ستاد تشکیل می‌شود تا به بررسی تخلف علمی و تصمیم‌گیری درباره آن بپردازد.

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک:	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		
روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی		

فهرست سیاه: فهرست محققانی است که تخلفات علمی آنها محرز گردیده و میزان امتیاز منفی آنها از حد نصاب منفی ۱۰۰ گذشته است.

۴- دامنه کاربرد

اساتید راهنما، دانشجویان و محققانی که متقاضی دریافت حمایت های تشویقی ستاد در زمینه پایان نامه ها و مقالات هستند، مشمول این روش اجرایی هستند.

۵- مسئولیت

مسئولیت اجرای این روش اجرایی بر عهده گروه توسعه سرمایه های انسانی ستاد است.

۶- شیوه اجرا

۶-۱- در صورتی که گزارش هرگونه تخلف علمی به ستاد ارائه شود یا کارشناسان و داوران ستاد با هر مورد مشکوک به تخلف علمی مواجه شوند، موضوع برای بررسی به تیم داوری ستاد ارجاع داده می شود.

۶-۲- در صورت احراز تخلف برای تیم داوری، نامه ای (نامه اداری یا الکترونیکی) به متقاضی یا فرد مسئول (مانند استاد راهنما، نویسنده مسئول مقاله، ...) ارسال می شود و از ایشان در خصوص موارد تخلف شناسایی شده توسط تیم داوری درخواست پاسخ می گردد.

۶-۳- مهلت پاسخ دهی یک ماه پس از ارسال نامه است و در صورت عدم پاسخ دهی به این نامه، دو مرتبه دیگر با فاصله زمانی ده روزه اختطاری (به صورت نامه) برای ایشان ارسال می شود. در صورت عدم دریافت پاسخ مناسب از سوی متقاضی برای کلیه درخواست های مورد نظر و وضعیت مردود قطعی اعلام می شود و با توجه به نوع تخلف های صورت گرفته و بر اساس پیوست ۱، امتیاز منفی ثبت خواهد شد.

۶-۴- در صورت ارسال پاسخ از سوی متقاضی، پاسخ توسط تیم داوری بررسی می شود و در صورتی که ابهام و اشکال بوجود آمده برطرف گردد، درخواست های مورد نظر طبق روال عادی بررسی می گردد. در صورتی که ابهام و اشکال رفع نگردد، پرونده فرد مورد نظر در کمیته رسیدگی به تخلفات علمی بررسی شده و در خصوص آن تصمیم گیری خواهد شد.

۶-۵- در صورت تأیید نظر تیم داوری در کمیته رسیدگی به تخلفات علمی و احراز انجام تخلف، برای درخواست ثبت شده توسط متقاضی وضعیت مردود قطعی اعلام می گردد.

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک:	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		
روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی		

۶-۶- پس از صدور رأی کمیته در خصوص پرونده مورد نظر با توجه به امتیاز منفی داده شده به فرد مذکور، در صورتی که میزان امتیاز بیش از ۵۰ باشد، نامه‌ای خطاب به فرد مذکور ارسال و به ایشان در خصوص تکرار تخلف تذکر داده می‌شود. موارد کمتر از طریق ایمیل اطلاع‌رسانی می‌شود.

۶-۷- در صورتی که امتیاز منفی یک شخص به ۱۰۰ برسد، نام این شخص در فهرست سیاه قرار خواهد گرفت و به دانشگاه یا پژوهشگاه مربوطه اعلام خواهد شد.

۶-۸- استادان راهنمایی که دانشجویان آنها پایان‌نامه مشابهی منتشر کرده باشند، به طوری که بیش از ۳۰ درصد متن پایان‌نامه‌ها مشابه یکدیگر باشد یا از شکل‌های یکسان در پایان‌نامه‌ها استفاده کرده باشند، نامه‌ای (نامه اداری یا الکترونیکی) به استاد راهنما (در صورت داشتن دو استاد راهنما، نامه به استاد راهنمای اول ارسال می‌گردد) ارسال و علاوه بر اطلاع‌رسانی در خصوص تخلف صورت گرفته، تذکر داده می‌شود که در صورت تکرار تخلف علمی، علاوه بر اعلام و وضعیت مردود قطعی برای درخواست‌های مطرح شده توسط دانشجویان فرد مذکور، نام ایشان (استاد راهنما) نیز در فهرست سیاه ستاد نانو قرار می‌گیرد و از دریافت کلیه حمایت‌های تشویقی ستاد توسعه فناوری نانو محروم می‌گردد.

۶-۹- در خصوص مقالات، مسئولیت بر عهده نویسنده مسئول مقاله و کلیه موارد متوجه ایشان است.

۶-۱۰- در صورتی که نویسنده مسئول مقاله غیر از اعضای هیئت علمی باشد:

۱- اگر مقاله مستخرج از پایان‌نامه بوده و نام استاد راهنمای پایان‌نامه جزو نویسندگان مقاله باشد، استاد راهنما نیز مسئول تخلفات انجام گرفته است.

۲- اگر مقاله یک پژوهش مستقل بوده و نام اعضای هیئت علمی جزو نویسندگان غیر مسئول مقاله باشد، امتیاز منفی به اندازه ۲۵٪ امتیاز منفی در نظر گرفته شده برای نویسنده مسئول، برای سایر نویسندگان نیز در نظر گرفته خواهد شد.

۶-۱۱- در بند ۶-۱۰، تنها در صورتی استاد راهنما در قبال این مقاله مسئولیت نخواهد داشت که با ارسال نامه‌ای به مجله اعلام نماید که نقشی در مقاله نداشته است.

۶-۱۲- در صورتی که نام فردی در فهرست سیاه قرار گیرد شامل موارد ذیل می‌شود:

۱- کلیه درخواست‌های مربوط به فرد مذکور تعلیق شده و بررسی نمی‌گردد.

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک:	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		
روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی		

۲- در صورتی که فرد مذکور استاد راهنما یا استاد مشاور یک پایان نامه باشد و پایان نامه پس از داوری مورد تأیید قرار گیرد، هیچ گونه پرداختی به این شخص صورت نخواهد گرفت. اما به سایر افراد حمایت تشویقی پرداخت خواهد شد.

۳- در خصوص مقالات، اگر نام فرد مذکور به عنوان نویسنده مسئول مقاله ثبت شده باشد، این مقاله مشمول حمایت تشویقی نمی شود.

۴- مدت زمان قرارگیری یک شخص در فهرست سیاه ستاد فناوری نانو، ۳ سال بوده و پس از این نام فرد از فهرست سیاه خارج شده و می تواند از حمایت تشویقی بهره مند شود. لازم به ذکر است پس از این مرحله دستاوردهای این فرد با دقت و حساسیت بیشتری توسط ستاد بررسی خواهد شد و در صورت تکرار تخلف برای همیشه در فهرست سیاه قرار خواهد گرفت. در خصوص درخواست های فردی که از فهرست سیاه خارج شده است، اگر زمان تصویب پروپوزال یا دفاع از پایان نامه در دانشگاه، ثبت اختراع در اداره ثبت اختراعات و یا زمان چاپ مقاله مربوط به دوره ای باشد که نام شخص در فهرست سیاه بوده است، به این درخواست ها حمایت تشویقی تعلق نمی گیرد.

تاریخ صدور: ۱۳۹۶/۰۶/۰۱	عنوان مدرک:	ستاد ویژه توسعه فناوری نانو
کد مدرک EHD06V1		
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۳/۳۰		

روش اجرایی برخورد با تخلفات علمی

پیوست ۱- جدول طبقه بندی انواع تخلف علمی و امتیاز منفی آنها

طبقه بندی	عنوان تخلف علمی	کد تخلف	امتیاز منفی
جعل یا تحریف داده ها	داده سازی	A1	۱۰۰
	استفاده از داده های دیگران بدون ارجاع	A2	۵۰
	ارائه مراحل آزمایشگاهی یا فرآیندهای غیرواقعی برای رسیدن به نتایج ارائه شده در مقاله	A3	۵۰
	دستکاری یا حذف عمدی کامل یا بخشی از داده ها، مراحل، روش ها، تجهیزات و مواد مورد استفاده در مطالعه و پژوهش به صورتی که با داده یا یافته های واقعی متفاوت باشد.	A4	۵۰
	استفاده از نرم افزارهای مختلف برای ایجاد تغییرهای غیر واقعی مورد نظر در شکل ها یا نمودارها	A5	۵۰
	استفاده مجدد از داده های خود بدون ارجاع به منبع اولیه	A6	۲۵
سرقتم علمی (کپی برداری)	تناظر یک به یک در بیان اندیشه ها و شباهت های ساختاری در نوشتار	B1	۵۰
	استفاده از آثار خود ^۱ یا دیگران بدون کسب اجازه از مبادی ذی ربط و معرفی آن به عنوان پژوهش اصیل علمی	B2	۵۰
	دستکاری اطلاعات مقاله دیگران و درج نام خود به عنوان نویسنده	B3	۱۰۰
	ترجمه مقاله دیگران و چاپ آن در مجلات علمی داخلی به نام خود	B4	۱۰۰
	ترجمه مقاله خود و چاپ مجدد آن در مجلات علمی پژوهشی داخلی	B5	۵۰
	ارائه مقالات چاپ شده دیگران در سمینارهای داخل یا خارج کشور به نام خود	B6	۱۰۰
	استفاده از جملات دیگران یا جملات قبلی مقالات خود حتی با ارجاع (بیش از ۲۵ درصد متن)	B7	۲۵
همپوشانی	پژوهشگر، داده های مقاله پیشین خود را با اندکی تغییر در ساختار یا شکل ظاهری در مقاله ای با عنوان جدید به چاپ رساند.	C1	۵۰
	چاپ کامل مقاله یا مقاله با شباهت بالا در یک مجله دیگر (منظور مقاله خود نویسنده است)	C2	۱۰۰
	انتشار یک مطالعه جامع به صورت مطالعه ای خلاصه شده با هدف افزایش تعداد مقالات به جای انتشار یک مطالعه جامع و بزرگتر	C3	۲۵
جعل هویت	ارائه وابستگی سازمانی (Affiliation) غیرواقعی برای نویسنده	D1	۵۰
	انتشار آثار با اسامی جعلی یا اسامی افراد دیگر بدون اجازه آنها	D2	۱۰۰
	جعل امضاء و تهیه گواهی جعلی برای اخذ حمایت تشویقی	D3	۵۰
عدم تعهد و مسئولیت نسبت به ذی نفعان	عدم اعلان نام مرکزی که پژوهش در آنجا انجام شده است	E1	۵۰
	تهیه و ارسال مقاله با ذکر نام همکاران و بدون اطلاع قبلی آنها از محتوای مقاله و محل ارسال آن	E2	۵۰
	انتساب غیرواقعی پژوهش به موسسه ای که نقشی در اصل پژوهش مربوطه یا در فعالیت های حرفه ای فرد نویسنده نداشته باشد.	E3	۵۰

^۱ شکل ها، نمودارها، جداول، منحنی، عکس، روش های انجام یک فرآیند، پرسشنامه تدوین شده و هر چیز دیگری که به طور مستقیم توسط مولف حاصل نشده باشد.

^۲ منظور آثار خود نویسنده می باشد که در جای دیگر چاپ شده است.